

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 1Obdo/92/2018
Identifikačné číslo spisu: 6415209471
Dátum vydania rozhodnutia: 20. novembra 2019
Meno a priezvisko: JUDr. Jana Hullová
Funkcia:
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2019:6415209471.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne WM Consulting & Communication s. r. o., Žilinská cesta 130, 921 01 Piešťany, IČO: 34 127 798, zastúpenej Roman Kvasnica a partneri s. r. o., Žilinská cesta 130, 921 01 Piešťany, IČO: 36 866 598, proti žalovanému H. Q. J., nar. XX. R. XXXX, bytom S. XXXX/X, O.I., o zaplatenie 11.410,36 Eur, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici č. k. 41Cob/152/2017-123 z 29. novembra 2017, takto

rozhodol:

I. Dovolanie o d m i e t a .

II. Žalovanému n e p r i z n á v a náhradu trov dovolacieho konania.

O d ô v o d n e n i e

1. Okresný súd Žiar nad Hronom (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom č. k. 18Cb/43/2016-95 zo 17. februára 2017 zamietol žalobu a žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %.

1.1 Vykonaným dokazovaním súd prvej inštancie zistil, že žalovaný platne uzavrel s právnym predchodcom žalobkyne Slovenskou sporiteľňou a. s. zmluvu o splátkovom úvere zo dňa 04. marca 2011, na základe ktorej bol žalovanému (ako podnikateľovi vykonávajúcemu podnikateľskú činnosť na základe živnostenského oprávnenia) poskytnutý preklenovací splátkový úver v sume 11.955,- Eur. Žalovaný sa zaviazal úver splácať mesačnou splátkou v sume 333,- Eur k 20. dňu v mesiaci, pričom konečná splatnosť úveru bola 20. februára 2014. Listom zo dňa 07. októbra 2014 právny predchodca žalobkyne októbra oznámil žalovanému, že postúpil svoju pohľadávku na žalobkyňu a listom zo dňa 24. marca 2015 vyzval žalovaného na zaplatenie dlžnej sumy, ktorá bola k 24. marcu 2015 vo výške 12.297,43 Eur. V článku 4.2 písm. d/ zmluvy o postúpení pohľadávok právny predchodca žalobkyne ako postupca potvrdil, že pohľadávky spĺňajú predpoklady na postúpenie podľa § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách (ďalej aj „zákon o bankách“).

1.2 Z hľadiska právneho posúdenia zisteného skutkového stavu súd prvej inštancie poukázal na § 52 ods. 1 až ods. 4, § 53 ods. 2, § 524 ods. 1 a 2, § 525 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka, § 497

Obchodného zákonníka a § 92 ods. 8 zákona o bankách. V konaní mal preukázané, že žalovaný porušil svoje zmluvné povinnosti splácať vyššie uvedený úver riadne a včas. Pohľadávka z úverovej zmluvy bola postúpená v zmysle § 524 a nasl. Občianskeho zákonníka (ďalej aj „OZ“), pričom k postúpeniu pohľadávky došlo medzi bankou (právny predchodca žalobkyne) a nebankovým subjektom (žalobkyňa). Vzhľadom k uvedenému súd prvej inštalácie (okrem všeobecnej úpravy týkajúcej sa postúpenia pohľadávky podľa Občianskeho zákonníka) aplikoval na posudzovaný prípad aj špeciálnu úpravu týkajúcu sa postúpenia pohľadávky, obsiahnutú v zákone o bankách. Uviedol, že v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách môže byť spôsobilým predmetom postúpenia len splatná pohľadávka alebo jej časť za predpokladu predchádzajúcej písomnej výzvy po tom, čo bol klient banky nepretržite dlhšie ako 90 kalendárnych dní v omeškani. Ide o zákonné predpoklady pre platné postúpenie pohľadávky banky a musia byť splnené v čase postúpenia pohľadávky. Vzhľadom na to, že v konaní žalobkyňa nepreukázala splnenie zákonných podmienok pre platné postúpenie pohľadávky banky v zmysle § 92 ods. 8 zákona o bankách, súd prvej inštalácie považoval postúpenie pohľadávky uplatnenej žalobkyňou za neplatné v zmysle § 39 OZ a konštatoval, že žalobkyňa nie je aktívne legitimovaná na podanie takejto žaloby. Z uvedeného dôvodu žalobu zamietol.

2. Na odvolanie žalobkyne Krajský súd v Banskej Bystrici (ďalej aj „odvolací súd“) postupom podľa § 379 a § 380 Civilného sporového poriadku (ďalej aj „CSP“), bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP preskúmal vec a rozsudkom č. k. 41Cob/152/2017-123 z 29. novembra 2017 rozsudok súdu prvej inštalácie potvrdil ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP.

2.1 Odvolací súd sa po preskúmaní všetkých rozhodujúcich odvolacích námietok v plnom rozsahu v zmysle § 387 ods. 2 CSP stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštalácie, ktorý riadne zistil skutkový stav, aplikoval naň správny právny predpis, ktorý aj správne interpretoval. Odvolací súd uviedol, že odvolacie námietky žalobkyne boli totožné s námietkami uplatnenými pred súdom prvej inštalácie, ktorý sa s nimi v odôvodnení svojho rozhodnutia riadne vysporiadal a tieto preto nemohli privodiť zmenu napadnutého rozsudku. Ani v odvolacom konaní neboli tvrdené také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok odlišné rozhodnutie vo veci. Rozhodnutie súdu prvej inštalácie zodpovedá zákonným požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia. Súd prvej inštalácie v súlade s § 220 ods. 2 CSP v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol rozhodujúci skutkový stav, primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská procesných strán v prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a citoval právne predpisy, ktoré na prejednávaný prípad aplikoval a z ktorých vyvodil svoje závery, a tie následne aj primerane vysvetlil.

2.2 V súvislosti s námietkou žalobkyne, že ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách nemôže byť spájané s aktívnou legitimáciou žalobkyne ako postupníka pohľadávky, ako ani s platnosťou samotného právneho úkonu postúpenia pohľadávky, odvolací súd v prvom rade s poukazom na rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „NS SR“) sp. zn. 2Cdo/205/2009 uviedol, že aktívnou legitimáciou sa rozumie také hmotnoprávne postavenie, z ktorého vyplýva žalobcovi ním uplatnené právo, resp. mu vyplýva procesné právo si tento hmotnoprávny nárok uplatňovať. Preskúmanie vecnej legitimácie, či už aktívnej existencie tvrdeného práva na strane žalobcu alebo pasívnej existencie tvrdenej povinnosti na strane žalovaného, je imanentnou súčasťou súdneho konania.

2.3 K samotnému významu ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách odvolací súd uviedol, že neupravuje len administratívne povinnosti banky pri ochrane bankového tajomstva, ale stanovuje aj podmienky platnosti zmluvy o postúpení pohľadávky bankou, pričom ide o právnu úpravu lex specialis vo vzťahu k všeobecným ustanoveniam Občianskeho zákonníka o postúpení pohľadávky (§ 524 a nasl. OZ). Tomu nasvedčuje jednak znenie citovaného ustanovenia, ako aj jeho zaradenie do časti zákona o bankách, ktorej nadpis znie „Ochrana klientov a bankové tajomstvo“. Účelom tohto ustanovenia nie je len ochrana bankového tajomstva, ale aj ochrana klientov banky. Citované ustanovenie stanovuje podmienky, za ktorých môže banka aj bez súhlasu klienta postúpiť svoju pohľadávku na inú osobu, čo výkladom a contrario znamená, že ak podmienky uvedené v tomto ustanovení splnené nie sú, banka postúpiť pohľadávku bez súhlasu klienta nemôže. Postúpenie pohľadávky bankou bez splnenia podmienok uvedených v ustanovení § 92 ods. 8 zákona o bankách je

potrebné považovať za konanie v rozpore so zákonom a takýto úkon je absolútne neplatný podľa § 39 OZ, pričom na absolútnu neplatnosť právneho úkonu súd prihliada ex offio. V danom prípade, keďže právnym predchodcom žalobkyne bola banka, bolo správne že súd prvej inštancie zisťoval, či boli pri postúpení pohľadávky na žalobkyňu dodržané podmienky ustanovené zákonom o bankách, teda či postúpenie pohľadávky bolo platné. V prejednávanej veci súd prvej inštancie dospel k správne mu záveru, že postup právneho predchodcu žalobkyne - banky pred postúpením pohľadávky nebol v súlade s ustanovením § 92 ods. 8 zákona o bankách. Keďže žalobkyňa nepreukázala splnenie zákonom stanovených podmienok pre platné postúpenie pohľadávky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, zmluva o postúpení pohľadávky, ktorou mala žalobkyňa pohľadávku proti žalovanému nadobudnúť, je pre rozpor so zákonom neplatná a žalobkyňa tak nemá aktívnu vecnú legitimáciu na vymáhanie žalovanej pohľadávky.

2.4 Žalobkyňa v odvolaní namietala aj porušenie jej práva na spravodlivý súdny proces, keď rozsudok súdu prvej inštancie považovala za nedostatočne odôvodnený. Odvolací súd k tomu uviedol, že právo na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia je jednou zo súčastí základného práva na spravodlivý proces, zaručeného v článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Odôvodnenie je tou časťou súdneho rozhodnutia, v ktorej súd vysvetľuje, akým spôsobom a z akých dôvodov dospel ku konkrétnemu rozhodnutiu. Zákon stanovuje konkrétne zákonné požiadavky na obsah odôvodnenia súdneho rozhodnutia tak, aby z neho bola zrejmá jeho opodstatnenosť, zákonnosť a spravodlivosť. Dostatočné odôvodnenie je nevyhnuté aj z pohľadu práva neúspešnej strany, aby mohla namietat konkrétne skutkové alebo právne závery súdu pri uplatňovaní prípadných opravných prostriedkov. Z odôvodnenia napadnutého rozsudku vyplýva, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je dostatočne odôvodnené v zmysle ustanovenia § 220 ods. 2 CSP takým spôsobom, aby ústavné práva strán sporu boli riadne dodržané. Odvolací súd nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali, že ide o svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené rozhodnutie, resp. také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa dovolanie (ďalej aj „dovolateľka“), v ktorom navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) napadnutý rozsudok odvolacieho súdu, ako aj ním potvrdený rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Prípustnosť a dôvodnosť dovolania odôvodnila s poukazom na § 420 písm. f/ a § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP.

3.1 Dovolateľka vyvodzovala porušenie práva na spravodlivý súdny proces z toho, že súd prvej inštancie na pojednávaní dňa 17. februára 2017 (napriek tomu, že išlo o prvé pojednávanie vo veci) opomenul postup podľa § 181 ods. 2 CSP a neuviedol, ktoré skutkové tvrdenia medzi stranami sú sporné a ktoré nesporné, aké dokazovanie vykoná a najmä neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci. Za procesného stavu, kedy súd prvej inštancie vo veci vydal platobný rozkaz a žalovaný v podanom odpore nenamietal platnosť postúpenia pohľadávky, ale len žalovanú sumu, žalobkyňa nepredpokladala, že súd považuje postúpenie pohľadávky za neplatné. Dôsledkom nezákonného postupu súdu prvej inštancie tak bolo vydanie prekvapivého rozhodnutia, znemožnenie realizácie procesných práv žalobkyne a uplatnenia všetkých prostriedkov procesného útoku, nakoľko v prípade postupu podľa § 181 ods. 2 CSP by realizácia procesných práv žalobkyne bola iná a v konaní by navrhla a predložila dôkazy preukazujúce splnenie podmienok vyplývajúcich z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách. Dovolateľka poukázala na to, že uvedené namietala aj v odvolaní, avšak odvolací súd sa touto argumentáciou vôbec nezaoberal a nezákonnosť postupu súdu prvej inštancie neodstránil.

3.2 Prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolateľka odôvodnila tým, že pri formulovaní záveru o nedostatku aktívnej vecnej legitimácie žalobkyne odvolací súd nesprávne právne posúdil ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách ako kogentné napriek tomu, že podľa rozhodovacej praxe dovolacieho súdu ide o ustanovenie dispozitívne, ktorého aplikácia prichádza do úvahy v prípade neexistencie inej dohody zmluvných strán. Pri rozhodovaní sa tak odvolací súd pri riešení otázky kogentnosti predmetného ustanovenia odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, za ktorú dovolateľka označila rozsudok NS SR sp. zn. 1Cdo/76/2007 z 28. januára 2009. Uviedla tiež, že už v odvolaní poukazovala na potrebu aplikácie § 89 ods. 1 zákona o bankách, z

ktorého vyplýva dispozitívnosť § 92 ods. 8 zákona o bankách, ako aj na potrebu aplikácie bodu 19.16 obchodných podmienok, bod ktorý sudy oboch inštancií neaplikovali a ktorý vylučuje aplikáciu § 92 ods. 8 zákona o bankách, nakoľko obsahuje súhlas žalovaného (klienta banky) s postúpením akejkoľvek pohľadávky banky voči klientovi.

3.3 Rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo podľa názoru dovolateľky aj od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súde ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), a to, či ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách stanovuje podmienky postúpenia pohľadávky, pri porušení ktorých je právny úkon neplatný. Právny záver odvolacieho súdu, že § 92 ods. 8 zákona o bankách stanovuje podmienky platnosti postúpenia pohľadávky a ich nedodržanie má za následok neplatnosť zmluvy o postúpení podľa § 39 OZ považovala dovolateľka za nesprávny. Podľa jej názoru je účelom predmetného ustanovenia len úprava výnimiek z bankového tajomstva a stanovenie podmienok, za splnenia ktorých nedochádza k jeho porušeniu. Tento účel pritom vyplýva a je vyjadrený aj v dôvodovej správe k § 92 návrhu zákona o bankách. Ak by teda aj došlo k porušeniu bankového tajomstva, čo dovolateľka popiera, nevedlo by to k súkromnoprávnej sankcii v podobe neplatnosti postúpenia pohľadávky. Úpravu bankového tajomstva nemožno považovať za dôvod obmedzujúci postúpenie pohľadávky, pretože účelom inštitútu bankového tajomstva je ochrana klienta banky pred zverejnením, či podávaním informácií o jeho majetkových pomeroch. Pri posudzovaní právnych predpisov a pri posudzovaní ich výkladu z pohľadu nárokov na platnosť právneho úkonu treba mať na zreteli ústavný príkaz preferencie výkladu v prospech platnosti právneho úkonu (nález Ústavného súdu SR sp. zn. I. ÚS 242/07 z 03. júla 2008) a dôvody neplatnosti nerozširovať nad rámec zákonom uvedených prípadov, respektíve pri neplatnosti posudzovať účel pravidla ustanovujúceho neplatnosť právneho úkonu (nález Ústavného súdu SR sp. zn. IV. ÚS 15/2014 z 28. apríla 2014).

4. Žalovaný sa k dovolaniu nevyjadril.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie bolo podané včas oprávnenou osobou, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpenej v súlade s ustanovením § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP a contrario) najskôr skúmal, či dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto mimoriadnym opravným prostriedkom.

6. Podľa ust. § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Úspešné uplatnenie dovolania je vždy nevyhnutne podmienené primárnym záverom dovolacieho súdu o prípustnosti dovolania a až následným sekundárnym záverom, týkajúcim sa jeho dôvodnosti. Na to, aby sa dovolací súd mohol zaoberať vecným prejednaním dovolania, musia byť splnené podmienky prípustnosti dovolania, vyplývajúce z ust. § 420 alebo § 421 CSP, a tiež podmienky dovolacieho konania, t. j. aby (okrem iného) dovolanie bolo odôvodnené dovolacími dôvodmi, aby išlo o prípustné dovolacie dôvody a aby tieto dôvody boli vymedzené spôsobom uvedeným v ust. § 431 až § 435 CSP.

7. V posudzovanom prípade žalobkyňa prípustnosť dovolania vyvodzovala v prvom rade z ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Porušenie práva na spravodlivý proces dovolateľka videla v absencii postupu súdu prvej inštancie podľa § 181 ods. 2 CSP, následkom čoho bolo vydanie prekvapivého rozhodnutia, znemožnenie realizácie procesných práv žalobkyne a uplatnenia všetkých prostriedkov procesného útoku, pričom odvolací súd nezákonnosť postupu súdu prvej inštancie neodstránil a predmetnou námietkou žalobkyne sa ani nezaoberal.

8. Relevantné znaky, ktoré charakterizujú procesnú vadu v zmysle ustanovenia § 420 písm. f/ CSP sú a/ zásah súdu do práva na spravodlivý súdny proces a b/ nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva. Právo na spravodlivý súdny proces predstavuje možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na

neustrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla značnú, výraznú, resp. relevantnú intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia sa rozumie nesprávny (vadný) procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymykajú zákonnému, ale aj ústavnému procesno-právnomu rámcu a ktorý tak zároveň znamená aj porušenie procesných práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky. Pod pojmom „procesný postup“ (čo vyplýva aj z doteraz platnej konštantnej judikatúry NS SR k ust. § 237 ods. 1 písm. f/ OSP a judikatúry Ústavného súdu SR) sa rozumie faktická (ne)činnosť súdu znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení, resp. možnosť jej aktívnej účasti v spore, predchádzajúca vydaniu súdneho rozhodnutia, avšak nie samotné rozhodnutie súdu vo veci a ani jeho odôvodnenie, funkciou ktorého je vysvetliť podstatné dôvody, so zreteľom na ktoré súd vo veci rozhodol.

9. Obsahom práva na spravodlivý proces (článok 46 ods. 1 Ústavy SR) je umožniť každému, bez akejkoľvek diskriminácie, reálny prístup k súdu, pričom tomuto právu zodpovedá povinnosť súdu vo veci konať a rozhodnúť. Právo na spravodlivý súdny proces je naplnené tým, že všeobecné súdy zistia skutkový stav a po výklade a použití relevantných právnych noriem rozhodnú tak, že ich skutkové a právne závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle konajúcich súdov, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces. Do práva na spravodlivý proces však nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, hodnotením dôkazov (sp. zn. IV. ÚS 22/04) a ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (sp. zn. I. ÚS 50/04).

10. K dovolateľkou namietanému postupu súdu prvej inštalácie v rozpore s § 181 ods. 2 CSP dovolací súd uvádza, že o tom, aký bol procesný postup súdu a ako prebiehalo konanie, si dovolací súd môže urobiť obraz len zo spisu. To, ako prebiehalo pojednávanie, dovolací súd zisťuje z obsahu zápisnice o pojednávaní. V posudzovanom prípade z pojednávania konanom na súde prvej inštalácie dňa 17. februára 2017 nebola vyhotovená zápisnica, ale len zvukový záznam, ktorý je súčasťou elektronického súdneho spisu. Z jeho obsahu vyplýva, že súd na pojednávaní neoboznámil strany s tým, ktoré skutkové tvrdenia považuje za sporné a nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré nevykoná a neuviedol svoje predbežné právne posúdenie veci. Zároveň však z neho vyplýva, že súd prvej inštalácie vyzval strany na prípadné doplnenie návrhov na vykonanie dokazovania. V zásade platí, že postup súdu podľa § 181 ods. 2 CSP je pre strany sporu a ich zástupcov na základe uvedených úkonov predvídateľný a transparentný, avšak zároveň sa kladie väčší dôraz na zodpovednosť strany za jej vlastnú procesnú aktivitu a transparentné substancovanie skutkových tvrdení a dôkazných návrhov. To, že žalobkyňa vzhľadom na vydaný platobný rozkaz a obsah odporu žalovaného predpokladala iné meritórne rozhodnutie, ju nezbavilo povinnosti predložiť potrebné dôkazy na preukázanie oprávnenosti a dôvodnosti uplatneného nároku. Zároveň je potrebné zdôrazniť, že súd rozhoduje na základe zisteného skutkového stavu (§ 215 ods. 1 CSP), berie do úvahy iba skutočnosti, ktoré vyšli najavo počas konania (čl. 11 ods. 4 CSP) a pri zisťovaní skutkového stavu vychádza zo zhodných tvrdení strán, ak neexistuje dôvodná pochybnosť o ich pravdivosti (§ 186 ods. 2 CSP). Súd pri výkone spravodlivosti nesmie byť obmedzovaný tak pôvodnými predbežnými závermi o skutkovej stránke veci, ako ani prípadným vlastným predbežným právnym posúdením.

11. Civilný sporový poriadok v ustanovení § 181 ods. 2 CSP v podstatných rysoch prevzal úpravu priebehu pojednávania po prednesoch strán podľa § 118 ods. 2 OSP. Podľa § 181 ods. 2 CSP, po úkonoch podľa odseku 1 súd určí, ktoré skutkové tvrdenia sú medzi stranami sporné, ktoré skutkové tvrdenia považuje za nesporné, ktoré dôkazy vykoná a ktoré dôkazy nevykoná. Súd tiež uvedie svoje predbežné právne posúdenie veci. To neplatí, ak tak už postupoval pri predbežnom prejednaní sporu. Ak samosudca toto zákonné ustanovenie nedodrží, nemá to žiaden priamy dosah na možnosť vylúčenia strany sporu z jej procesných práv, ktoré jej Civilný sporový poriadok priznáva. Porušenie citovaného ustanovenia teda žiadnym spôsobom nediskvalifikuje stranu sporu napr. v práve zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, v práve na záver pojednávania zhrnúť svoje návrhy a pod., čo napokon v prejednávanej veci vyplýva aj z obsahu

záznamu z pojednávania pred súdom prvej inštancie. Striktné nedodržanie postupu podľa § 118 ods. 2 <aspi://module='ASPI'&link='99/1963 Zb.%2523118'&ucin-k-dni='30.12.9999'> O.s.p. (teraz § 181 ods. 2 CSP - pozn. dovolacieho súdu) zo strany súdu (spočívajúce v neuvedení, ktoré právne významné skutkové tvrdenia účastníkov je možné považovať za zhodné a ktoré zostali sporné) možno hodnotiť len ako tzv. inú vadu konania, ktorou možno dovolanie v zmysle § 241 ods. 2 písm. b/ <aspi://module='ASPI'&link='99/1963 Zb.%2523241'&ucin-k-dni='30.12.9999'> O.s.p. odôvodniť. Existencia tejto vady sama osebe však nezakladá zmätočnosť rozhodnutia a nie je procesnou vadou konania v zmysle § 237 písm. f/ <aspi://module='ASPI'&link='99/1963 Zb.%2523237'&ucin-k-dni='30.12.9999'> O.s.p. (pozri uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4Cdo/167/2012 z 28. mája 2013). Dovolací súd v nadväznosti na uvedenú judikatúru uvádza, že ustanoveniu § 237 písm. f/ OSP korešponduje podľa novej právnej úpravy ustanovenie § 420 písm. f/ CSP, pričom pojem „odňatie možnosti konať pred súdom“ sa nahradil pojmom „právo na spravodlivý proces“, čím právna úprava CSP precizuje podmienky prípustnosti dovolania z dôvodu zmätočnosti.

12. Dovolateľka uviedla, že v prípade postupu súdu podľa § 181 ods. 2 CSP by realizácia jej procesných práv bola iná a v konaní by navrhla a predložila dôkazy preukazujúce splnenie podmienok vyplývajúcich z ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách. Teda, ak by súd prvej inštancie postupoval v súlade so zákonom a naznačil by svoje predbežné právne posúdenie veci, dovolateľka by mala možnosť preukázať svoju aktívnu legitimáciu v konaní. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej aj „ÚS SR“) v týchto súvislostiach konštatoval, že § 118 ods. 2 <aspi://module='ASPI'&link='99/1963 Zb.%2523118'&ucin-k-dni='30.12.9999'> OSP neukladá povinnosť súdu „naznačiť svoj predbežný právny názor“, ale upravuje iba povinnosti pri vedení pojednávania. Zo samotnej skutočnosti, že súd určitú okolnosť neuvedie výslovne ako spornú, nevyplýva, že by táto okolnosť bola považovaná za nespornú. Nie je zjavným cieľom § 118 ods. 2 <aspi://module='ASPI'&link='99/1963 Zb.%2523118'&ucin-k-dni='30.12.9999'> OSP zmeniť rozloženie bremena tvrdenia či dokazovania medzi účastníkmi konania. Skutočnosť, že ani okresný súd a ani krajský súd neupozornil sťažovateľov na to, aby preukázali určitý predpoklad, na ktorý sa má viazať určitý právny následok, nemôže znamenať, že by im, slovami sťažovateľov „odopreli... možnosť splniť dôkaznú povinnosť... a následne uniesť dôkazné bremeno“. Tvrdené nepoužitie rýdzo procesného § 118 ods. 2 <aspi://module='ASPI'&link='99/1963 Zb.%2523118'&ucin-k-dni='30.12.9999'> OSP v okolnostiach daného prípadu nemohlo predstavovať opísaný protiprávny zásah do v sťažnosti označených práv sťažovateľov (pozri uznesenie ÚS SR sp. zn. IV. ÚS 16/2012 z 12. januára 2012).

13. Dovolací súd dodáva, že cieľom § 181 ods. 2 CSP je zamerať procesnú aktivitu strán na skutočnosti, ktoré sú podľa posúdenia súdu sporné, teda viesť strany už počas konania k tomu, aby dokázali predvídať rozhodnutie súdu. Okrem toho je cieľom zrýchliť a zjednodušiť konanie tak, aby sa nevykonávali zbytočné dôkazy, ktoré súd nepovažuje za dôležité a nevenovala sa pozornosť bezdôvodným skutkovým tvrdeniam, ktoré sú podľa názoru súdu buď nesporné alebo právne bezvýznamné. Porušenie uvedeného ustanovenia však nelimituje stranu sporu pri realizácii jej procesných práv. Z vyššie uvedenej judikatúry ÚS SR (sp. zn. IV. ÚS 16/2012) vyplýva, že súd až v samotnom rozhodnutí vo veci, a nie v rámci postupu podľa § 118 ods. 2 OSP, vyjadrí svoj definitívny právny názor týkajúci sa konkrétnej prejednávanej veci (porovnaj aj uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/3/2016 z 22. marca 2017, uznesenie NS SR sp. zn. 5Cdo/211/2013 z 13. mája 2014).

14. Dovolateľka v súvislosti s opomenutím postupu súdu prvej inštancie podľa § 181 ods. 2 CSP namietala nielen porušenie práva na spravodlivý proces, ale tiež prekvapivosť rozsudku súdu prvej inštancie v spojení s rozsudkom odvolacieho súdu.

15. Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť všeobecného súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a dôkaznými návrhmi strán (avšak) s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (sp. zn. I. ÚS 46/05, sp. zn. II. ÚS 76/07).

16. Súčasťou obsahu základného práva na spravodlivé súdne konanie podľa článku 46 ods. 1 Ústavy SR je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a

zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu.

17. Po preskúmaní veci dovolací súd dospel k záveru, že odvolací súd konštatoval vecnú správnosť napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie, vrátane správneho zistenia skutkového stavu, ako aj správneho právneho posúdenia veci, pričom nezistil existenciu takých skutočností, ktoré by nasvedčovali, že ide o svojvoľné rozhodnutie, resp. také, ktoré by popieralo zmysel práva na súdnu ochranu.

18. Predmetom dovolacieho prieskumu je dovolaním napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu. O tzv. prekvapivé rozhodnutie ide vtedy, ak odvolací súd založí svoje rozhodnutie vo veci na iných právnych záveroch, ako súd prvej inštancie, za súčasného splnenia okolnosti, že proti týmto iným právnym záverom odvolacieho súdu nemá strana sporu možnosť vyjadriť sa, právo argumentovať, prípadne predkladať nové dôkazy, ktoré sa z hľadiska právnych záverov súdu prvej inštancie nejavili ako významné. Ako vyplýva z bodu 17 odôvodnenia tohto uznesenia, odvolací súd sa plne stotožnil s odôvodnením rozsudku súdu prvej inštancie, z čoho je zrejmé, že na posudzovaný prípad aplikoval tie isté ustanovenia toho istého právneho predpisu ako súd prvej inštancie, pričom svojím postupom nevyhlúčil žalobkyňu z realizácie jej procesných práv, a preto jeho rozhodnutie nie je prekvapivým či nepredvídateľným. Teda, rozhodnutie odvolacieho súdu z pohľadu výsledkov konania na súde prvej inštancie nebolo „nečakane“ založené nepredvídateľne na iných (nových) dôvodoch, než na ktorých založil svoje rozhodnutie súd prvej inštancie. Ohľadom problematiky prekvapivosti súdnych rozhodnutí aj judikatúra (R 56/2012) dospela k záveru, že ak sa odvolací súd v odôvodnení svojho potvrdzujúceho rozhodnutia v plnom rozsahu stotožnil s dôvodmi prvostupňového rozhodnutia a nad ich rámec uviedol ešte aj ďalšie, z pohľadu prvostupňového konania nové dôvody, jeho rozhodnutie nie je prekvapivé a takýto postup odvolacieho súdu neodníma účastníkovi možnosť konať pred súdom (§ 237 ods. 1 písm. f/ O. s. p., porovnaj aj uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 1 Obdo V 12/2015 zo dňa 30. júna 2016). Nová právna úprava dovolacieho konania v CSP, ktorá nadobudla účinnosť dňom 1. júla 2016, na podstate tohto záveru NS SR nič nezmenila.

19. V zmysle vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolateľka neodôvodnene namietala, že nedodržaním procesného postupu podľa § 181 ods. 2 CSP súd prvej inštancie porušil jej právo na spravodlivý proces. Podľa názoru dovolacieho súdu, ani v prípade, ak by súd prvej inštancie dodržal postup v zmysle ust. § 181 ods. 2 CSP, nič by to nezmenilo na výsledku sporu, t. j. na zamietnutí žaloby pre nedostatok aktívnej vecnej legitímácie žalobkyne v spore. Dovolací súd tak nezistil skutočnosť, ktorá by odôvodňovala prípustnosť dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP a preto dovolanie žalobkyne ako neprípustné odmietol v zmysle § 447 písm. c/ CSP.

20. Dovolateľka ďalej prípustnosť svojho dovolania vyvodzovala z ustanovení § 421 ods. 1 písm. a/ a písm. b/ CSP, podľa ktorých je dovolanie prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená.

21. Podľa ust. § 432 ods. 2 CSP, dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto právneho posúdenia.

22. Podľa § 447 ods. 1 písm. f/ CSP, dovolací súd odmietne dovolanie, ak nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi alebo ak dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435.

23. Pokiaľ dovolateľ vyvodzuje prípustnosť dovolania z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania v tomto prípade závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je

nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu, resp. ktorá ešte v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu nebola riešená. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo/206/2016 z 26.09.2017, uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/52/2017 z 8.06.2017).

24. Pokiaľ dovolací súd má riešiť právnu otázku, ktorou sa dovolací súd ešte nezaoberal (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), tak v zmysle vyššie citovaných zákonných ustanovení je povinnosťou dovolateľa ako procesnej strany a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju riešil odvolací súd a b/ uviesť, ako mala byť táto otázka správne riešená (viď uznesenie NS SR sp. zn. 3Cdo/146/2017 z 22.02.2018). Pokiaľ dovolateľ namieta aj nesprávne právne posúdenie právnej otázky, pri riešení ktorej sa odvolací súd odchýlil od ustálenej rozhodovacej praxe odvolacieho súdu (§ 421 ods. 1 písm. a/ CSP), je povinný zároveň špecifikovať ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, od ktorej sa mal odvolací súd pri svojom rozhodovaní odkloniť. Právna otázka takto dovolateľom v dovolaní nenastolená a nekonkretizovaná, nemá relevanciu z hľadiska prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. a/ alebo písm. b/ CSP.

25. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí ísť - okrem vyššie uvedených podmienok - predovšetkým o otázku právnu (teda v žiadnom prípade nie o skutkovú otázku). Právnym posúdením veci je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a aplikuje konkrétnu právnu normu na zistený skutkový stav. Nesprávnym právnym posúdením veci je omyl súdu pri aplikácii práva na zistený skutkový stav. O nesprávnu aplikáciu právnych predpisov ide vtedy, ak súd nepoužil správny právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, ale nesprávne ho interpretoval, alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery (viď uznesenie NS SR sp. zn. 1Cdo 222/2009 z 26. februára 2010). Posúdenie, či odvolací súd (ne)použil správny právny predpis a či ho (ne)správne interpretoval alebo či zo správnych skutkových záverov vyvodil (ne)správne právne závery prichádza do úvahy až vtedy, ak je dovolanie procesne prípustné (viď R 54/2012 a rozhodnutia NS SR sp. zn. 1Cdo/62/2010, sp. zn. 2Cdo/97/2010, sp. zn. 4Cdo/68/2011, sp. zn. 7Cdo/17/2013).

26. Otázka relevantná v zmysle § 421 ods. 1 CSP musí byť zároveň riešená odvolacím súdom, pričom odvolací súd na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie a musí ísť o otázku zásadného právneho významu. Aj za účinnosti nových civilných predpisov je opodstatnené konštatovanie, že otázkou zásadného právneho významu je otázka, ktorá je významná nielen pre prerokovávanú právnu vec (spor), ale aj zo širších hľadísk, najmä z hľadiska celkovej rozhodovacej praxe všeobecných súdov SR (sp. zn. 1 Cdo 132/2009, 2 Cdo 71/2010, 3 Cdo 51/2006, 4 Cdo 151/1998, 5 Cdo 1/2010, 7 Cdo 117/2011). Prípustnosť dovolania nastáva vtedy, ak dovolací súd sám dospeje k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. ním riešená právna otázka po právnej stránke zásadný význam skutočne má. V tomto smere nie je relevantný subjektívny názor dovolateľa.

27. Nesprávne právne posúdenie môže byť teda dovolacím dôvodom len vtedy, ak bolo rozhodujúce pre výrok napadnutého rozhodnutia. Nemôže byť v tomto smere postačujúce, nakoľko je dovolací súd viazaný obsahovým vymedzením dovolacieho dôvodu, aby namietané nesprávne právne posúdenie veci bolo uvedené len odkazom na zákonné ustanovenie, ale je potrebné, aby dovolateľ konkrétne uviedol právnu otázku a uviedol, prečo zaujal odvolací súd nesprávny názor na jej riešenie (Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J. Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha : C. H. Beck, 2016, 1409 s.).

28. V rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP dovolateľka namietala, že odvolací súd sa pri riešení otázky kogentnosti ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách odchýlil od ustálenej

rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, za ktorú dovolateľka označila rozsudok NS SR sp. zn. 1Cdo/76/2007 z 28. januára 2009. Podľa názoru dovolateľky, ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách je dispozitívne a jeho aplikácia prichádza do úvahy v prípade neexistencie inej dohody zmluvných strán. Jeho dispozitívnosť dovolateľka vyvodzuje aj z § 89 ods. 1 zákona o bankách, ako aj z bodu 19.16 obchodných podmienok.

29. Pre právnu otázku, ktorú má na mysli ustanovenie § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je okrem podmienok uvedených v bode 23 až 26 odôvodnenia charakteristický aj "odklon" jej riešenia, ktorý zvolil odvolací súd, od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu. Ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu vyjadrujú predovšetkým stanoviská alebo rozhodnutia NS SR, ktoré sú (ako judikáty) publikované v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR. Do tohto pojmu však možno zaradiť aj prax vyjadrenú opakovane vo viacerých nepublikovaných rozhodnutiach NS SR alebo dokonca aj v jednotlivom, dosiaľ nepublikovanom rozhodnutí, pokiaľ niektoré neskôr vydané (nepublikované) rozhodnutia NS SR názory obsiahnuté v skoršom rozhodnutí nespochybnili, prípadne tieto názory akceptovali a z hľadiska vecného na ne nadviazali (sp. zn. 3 Cdo 6/2017 a sp. zn. 6 Cdo 21/2017).

30. Dovolateľka - podľa názoru dovolacieho súdu - v rámci dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP nastolila určitú právnu otázku, uviedla, ako ju podľa jej názoru posúdil odvolací súd a taktiež uviedla, ako by mala byť nastolená právna otázka týkajúca sa problematiky kogentnosti, resp. dispozitívnosti ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách (t. j. či si strany môžu vzájomné práva a povinnosti upraviť dohodou odchyľne od zákona - pozn. dovolacieho súdu) správne vyriešená. Taktiež špecifikovala rozhodovaciu prax dovolacieho súdu s odkazom na rozsudok sp. zn. 1Cdo/76/2007 z 28. januára 2009, z ktorého (podľa jej názoru) vyplýva záver o dispozitívnosti § 92 ods. 8 zákona o bankách. K uvedenému odvolací súd uvádza, že z obsahu uvedeného rozsudku NS SR vyplýva, že súd sa zaoberal otázkou platnosti, resp. neplatnosti zmluvy o postúpení pohľadávky banky, avšak len s ohľadom na existenciu a akceptáciu tzv. reštriktívnej dohody medzi bankou a klientom o možnosti postúpenia pohľadávky len na inú banku, nie však na inú osobu (nebankový subjekt) tak, ako to umožňuje § 92 ods. 8 zákona o bankách.

31. Dovolací súd považuje za potrebné pre úplnosť uviesť, že ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách považovala dovolateľka za dispozitívne s odkazom na bod 19.16 obchodných podmienok. Zisťovanie obsahu obchodných podmienok, konkrétne znenia bodu 19.16, však nebolo predmetom konania pred súdom prvej a druhej inštancie, pričom žalobkyňa v záujme náležitého preukázania skutkového stavu a svojej aktívnej vecnej legitímácie znenie obchodných podmienok v uvedenom rozsahu súdu ani nepredložila. Dispozitívnosť ustanovenia § 92 ods. 8 zákona o bankách ďalej dovolateľka odôvodnila v súvislosti s potrebou aplikácie ustanovenia § 89 ods. 1 zákon a o bankách, ktoré v tretej vete upravuje, že „banka alebo pobočka zahraničnej banky si so svojim klientom môžu zmluvne upraviť práva a povinnosti z obchodov odchyľne od zákona alebo osobitného predpisu, ak to zákon ani osobitný predpis výslovne nezakazuje alebo ak z povahy ich ustanovení nevyplýva, že sa od nich nemožno odchyliť; takáto zmluva musí mať formu a podobu vyžadovanú zákonom alebo dohodou účastníkov, pričom banka a pobočka zahraničnej banky zodpovedá za jej preukázateľné vyhotovenie v listinnej podobe alebo na inom trvanlivom médiu najneskôr pri uzavretí obchodu a za jej uchovávanie a ochranu podľa § 42 ods. 1.“ Ako už bolo uvedené vyššie, v konaní nebola preukázaná a nebola ani predmetom dokazovania existencia žiadnej dohody medzi bankou a klientom, vylučujúca aplikáciu § 92 ods. 8 zákona o bankách.

32. Teda, čo sa týka dovolateľkou nastolenej otázky, či je § 92 ods. 8 zákona o bankách ustanovením kogentným alebo dispozitívnym, resp. či si banka so svojim klientom môžu dojednať vzájomné práva a povinnosti odchyľne od tohto ustanovenia, dovolací súd na základe vyššie uvedeného konštatuje, že táto otázka nebola predmetom prieskumu v konaní pred odvolacím súdom (nebola odvolacím súdom vôbec riešená) a preto dovolací súd nemôže k nej a ani k tomu, či sa pri jej riešení odvolací súd odchyľil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, zaujať relevantný výklad s poukazom na § 442 CSP (dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd).

33. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne podané podľa § 421 ods. 1 písm. a/ CSP je potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. f/ CSP, nakoľko nie je odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, keďže dovolateľkou vymedzená právna otázka nie je otázkou, na ktorej riešení odvolací súd založil svoje rozhodnutie.

34. Rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo napokon podľa dovolateľky aj od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP), a to, či ustanovenie § 92 ods. 8 zákona o bankách stanovuje podmienky postúpenia pohľadávky, pri porušení ktorých je právny úkon neplatný. Právny záver odvolacieho súdu v tomto smere považovala za nesprávny, pričom podľa jej názoru je účelom predmetného ustanovenia len úprava výnimiek z bankového tajomstva, pričom úpravu bankového tajomstva nemožno považovať za dôvod obmedzujúci postúpenie pohľadávky, pretože účelom inštitútu bankového tajomstva je ochrana klienta banky pred zverejnením či podávaním informácií o jeho majetkových pomeroch.

35. Ustanovenie § 421 ods. 1 písm. b/ CSP predpokladá, že nastolenú právnu otázku dovolací súd doposiaľ neriešil a preto sa vo vzťahu k nej nemohla ustáliť rozhodovacia prax odvolacieho súdu, pričom je žiadúce, aby ju ako najvyššia súdna autorita vyriešil. Prípustnosť dovolania pritom (vzhľadom na viazanosť odvolacieho súdu dovolacími dôvodmi) závisí od toho, ako dovolateľka vymedzí, že ide o právnu otázku a že dovolací súd ju vo svojej rozhodovacej praxi doposiaľ neriešil.

36. Zákon č. 483/2001 Z. z. je kľúčovým právnym predpisom upravujúcim činnosť bánk, ktorého § 92 ods. 8 zároveň veľmi presne upravuje, za akých okolností môže banka postúpiť pohľadávku z úveru na inú banku a tiež aj na tretiu osobu, a to aj na osobu bez bankovej licencie a bez súhlasu dlžníka. V zmysle § 92 ods. 8 vyššie citovaného zákona, banka musí pre platné postúpenie pohľadávky splniť nasledovné podmienky: a/ musí písomne vyzvať svojho klienta, aby dlh zaplatil a b/ ak je napriek písomnej výzve klient v omeškaní viac ako 90 kalendárnych dní čo i len s časťou dlhu, môže banka postúpiť pohľadávku uplynutím uvedených 90 dní. Postúpenie pohľadávky banky v rozpore s uvedenými zákonnými podmienkami je absolútne neplatným právnym úkonom.

37. Dovolací súd konštatuje, že dovolateľka síce právnu otázku (ktorá dovolacím súdom podľa jej názoru doposiaľ nebola vyriešená) konkretizovala a uviedla, ako bola daná otázka riešená odvolacím súdom a tiež uviedla, ako by mala byť táto otázka správne vyriešená, avšak nemožno sa stotožniť s jej tvrdením, že ide o otázku, ktorá ešte nebola predmetom rozhodovacej praxe odvolacieho súdu.

38. Dovolací súd pri nastolenej právnej otázke poukazuje na rozsudok NS SR sp. zn. 7Cdo/26/2017 z 28. marca 2018, ako aj na rozsudok NS SR sp. zn. 1Cdo/147/2017 z 24. apríla 2018 (publikovaný Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky ako R 60/2018), z ktorého vyplýva, že „ustanovenie § 92 ods. 8 zákona č. 483/2001 Z. z. o bankách neupravuje len ochranu bankového tajomstva, ale tiež práva klienta v súvislosti s postúpením pohľadávky. Postúpenie pohľadávky banky, ku ktorému došlo v rozpore s týmto ustanovením, je neplatný právny úkon“.

39. V rozsudku sp. zn. 7Cdo/26/2017 z 28. marca 2018 dospel dovolací súd rozborom § 92 ods. 8 zákona o bankách k záveru, že celkom jednoznačne definuje podmienky, za akých možno, resp. nemožno postúpiť pohľadávku patriacu banke buď inej banke alebo aj subjektu mimo bankový sektor. Predmetné ustanovenie nemožno, len na základe jeho zaradenia do konkrétnej časti zákona, chápať ako celok len ako úpravu podmienok, za ktorých môže dôjsť k prelomeniu bankového tajomstva, pretože takáto interpretácia opomína vyššie uvedený zmysel tohto ustanovenia. Z § 92 ods. 8 zákona o bankách teda vyplýva presný záujem zákonodarcu na tom, aby sa konalo určitým zákonom predpokladaným spôsobom, pričom neexistuje prakticky žiadny priestor pre inú interpretáciu tejto zákonnej úpravy než tú, že podmienky podľa § 92 ods. 8 zákona o bankách, za splnenia ktorých môže banka postúpiť svoju pohľadávku inému subjektu, sú z povahy veci podmienkami, bez splnenia ktorých k postúpeniu prísť nesmie. Nerešpektovanie tejto úpravy má potom za následok neplatnosť zmluvy o postúpení pohľadávky pre rozpor so zákonom (§ 39 Obč. zák.).

40. V rozsudku sp. zn. 1Cdo/147/2017 z 24. apríla 2018 dovolací súd uviedol, že osobitné predpisy môžu upravovať postúpenie pohľadávok v špecifických prípadoch odlišne, resp. môžu upravovať osobitné podmienky, ktorých splnenie je na platné postúpenie pohľadávky potrebné. Podmienky vyplývajúce z § 92 ods. 8 zákona o bankách dovolací súd označil za špeciálne zákonné podmienky, ktoré musia byť splnené v prípade postúpenia čo i len časti pohľadávky banky na tretiu (nebankovú) osobu, nakoľko zákon o bankách je špeciálnym predpisom vo vzťahu k Občianskemu zákonníku. Tieto isté podmienky musia byť splnené aj pri prelomení bankového tajomstva (porovnaj § 92 ods. 8 tretia veta zákona o bankách), aby nedošlo k jeho porušeniu. Uvedené spolu úzko súvisí, avšak vzájomne sa nevyklučuje. Dovolací súd konštatoval, že v prípade, ak by neboli splnené podmienky podľa § 92 ods. 8 prvá veta zákona o bankách pri postúpení bankovej pohľadávky na nebankový subjekt, jednalo by sa o postúpenie v rozpore so zákonom (v tomto prípade so zákonom o bankách), kedy je postúpenie pohľadávky v zmysle § 525 ods. 2 OZ vylúčené/zakázané. Išlo by teda o neplatný právny úkon v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka. Na absolútnu neplatnosť postúpenia musí pritom prihliadnuť súd aj bez námietky (z úradnej povinnosti). Ak teda dôjde k postúpeniu pohľadávky, ohľadom ktorej to zákon vylučuje, ide o cesiu neplatnú ex tunc a jej neplatnosť nie je možné zhojiť. K dovolateľovej argumentácii ohľadne námietky, že § 92 ods. 8 zákona o bankách upravuje výnimky z bankového tajomstva a nie podmienky pre platné postúpenie pohľadávky dovolací súd v prejednávanej veci uviedol, že aj keď je uvedené ustanovenie § 92 zákona o bankách systematicky zaradené do štrnástej časti právneho predpisu s názvom Bankové tajomstvo, nemožno len na základe tohto zaradenia bez ďalšieho usudzovať, že zákonodarcu pri úprave postúpenia pohľadávky bankou na nebankový subjekt, mal zámer riešiť výlučne len otázku ne/porušenia bankového tajomstva. Pokiaľ by bolo uvedené cieľom, nič by nebránilo tomu, aby to v znení zákona výslovne uviedol. Podmienky platného postúpenia pohľadávky banky a podmienky možnosti prelomenia bankového tajomstva sa vzájomne nevyklučujú, ale práve naopak sa prekrývajú.

41. Z vyššie uvedeného je zrejmé, že právnu otázku nastolenú dovolateľkou dovolací súd už v minulosti vo vyššie uvedených konaniach posudzoval a vyriešil, z dôvodu ktorého nie je daná potreba, aby dovolací súd ako najvyššia súdna autorita túto otázku opätovne riešil. Dovolací súd vo vyššie uvedených konaniach vyriešil právnu otázku tak, že § 92 ods. 8 zákona o bankách upravuje podmienky, ktorých splnenie je nevyhnutné pre platné postúpenie pohľadávky banky, ktorú má voči klientovi, na inú banku, alebo aj na osobu, ktorá nie je bankou. Postúpenie pohľadávky v rozpore s uvedeným ustanovením má za následok absolútnu neplatnosť zmluvy o postúpení podľa § 39 OZ.

42. Dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP je potrebné odmietnuť podľa § 447 písm. f/ CSP, nakoľko dovolanie nebolo odôvodnené prípustnými dovolacími dôvodmi, na základe čoho sa dovolací súd nemohol zaoberať dôvodnosťou podaného dovolania.

43. V dovolacom konaní úspešnému žalovanému vznikol voči žalobkyni nárok na náhradu trov dovolacieho konania (§ 255 ods. 1 CSP v spojení s § 453 ods. 1 CSP). Keďže však podľa obsahu spisu žalovanému v tomto konaní preukázateľne žiadne trovy nevznikli, Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade s článkom 17 Základných princípov Civilného sporového poriadku, zakotvujúcim procesnú ekonómiu, žalovanému náhradu trov dovolacieho konania nepriznal.

44. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie :

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

